

RAADSVOORSTEL

DATUM	5 juli 2021
AGENDAPUNT	1.03.07 en 2.05.07.
ONDERWERP	Raadsopdracht 'Doorontwikkeling Inwonerparticipatie'.
PORTEFEUILLEHOUDER	M. Bonsen-Lemmers
PROGRAMMA BELEIDSVELD	Programma I: Dienstverlening & Bestuur Algemeen bestuur
ZAAKNUMMER	ZK21000139
DOCUMENTNUMMER	D21.005602

AANLEIDING In de Programmabegroting 2021 is aandacht besteed aan het onderwerp 'inwonerparticipatie'. We willen verdere initiatieven nemen om door middel van nieuwe manieren onze inwoners nog meer te betrekken en te laten participeren bij beleidsontwikkeling en de uitvoering daarvan. Vanuit de evaluatie van de Dorpsgesprekken is aangegeven dat wij met nieuwe voorstellen zullen komen. Via ons raadsmemo (D.21.001223) van 24 maart jl. hebben wij u geïnformeerd over ons besluit dat wij hiertoe een Plan van Aanpak hebben vastgesteld. De eerste stap in dit Plan van Aanpak is uitgevoerd. Op dinsdag 11 mei heeft een beeldvormende raadsinformatiebijeenkomst plaats gevonden. Volgende stap in het Plan van Aanpak is het vaststellen van een Raadsopdracht 'Doorontwikkeling Inwonerparticipatie'. In dit voorstel treft u deze Raadsopdracht aan, uw raad wordt voorgesteld om deze vast te stellen door in te stemmen met dit voorstel.

KADER In de Gemeentewet is een algemene verplichting opgenomen voor 'inwonerparticipatie'. Dit is geregeld in artikel 150 Gemeentewet. Artikel 150 Gemeentewet ziet op de zogenoemde inspraakverordening. Iedere gemeenteraad is verplicht om deze verordening vast te stellen, teneinde te regelen hoe inwoners en belanghebbenden betrokken kunnen worden bij de voorbereiding van gemeentelijk beleid. In Koggenland is ter uitvoering van artikel 150 Gemeentewet in 2007 de Inspraakverordening vastgesteld. Naast de algemene 'participatieverplichting' die volgt uit de Gemeentewet, zijn in bepaalde wetten, denk aan de Jeugdwet, Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Participatiewet, maar ook de Omgevingswet, nog eigen, specifieke participatieregels opgenomen.

Toekomstige verplichtingen

In 2019 heeft de regering een wetsvoorstel 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' gepresenteerd. Hoewel dit voorstel nog niet is ingediend, schetst het wel een ontwikkeling die van belang is voor ons toekomstige aanpak. Dit voorstel beoogt namelijk een wijziging van onder meer artikel 150 Gemeentewet. Met deze voorgenomen wijziging ontstaat voor gemeenten de plicht om de inspraakverordening om te bouwen naar een participatie- (en inspraak) verordening. Het wetsvoorstel regelt dat de gemeente inwoners in staat stelt te participeren bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid. Daarbij is in de participatie- (en inspraak) verordening ruimte voor de gemeenteraad om rekening te houden met lokale behoeften en omstandigheden). Verder wordt het zogeheten 'uitdaagrecht' wettelijk verankerd. Via dit 'uitdaagrecht' kunnen inwoners bij de gemeente een verzoek indienen om bepaalde gemeentelijke taken - eventueel met bijbehorend budget - over te nemen als ze denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen. Het is verder goed om op te merken dat wij op dit moment in Koggenland al op meerdere manieren vorm geven aan participatie. Zo is er een inspraakverordening, zijn er Doeteams, dorpsgesprekken, ons

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

inwonerpanel, e-participatie (bij herinrichtingsplannen) en belanghebbenden kunnen reageren op het voorontwerp bij een bestemmingsplan. Een aansprekend voorbeeld is de wijze waarop inwoners (meer dan 2.000) vorig jaar betrokken geweest zijn bij het opstellen van de Kadervisie Koggenland. Tenslotte mag niet onvermeld blijven dat het een gegeven is dat onze inwoners meer betrokken willen zijn bij zaken die spelen in hun directe leefomgeving. Het inwonerpanel dat in de zomer van 2020 heeft plaatsgevonden wees dat uit. We zien ook initiatieven ontstaan waarin inwoners zich willen verenigen om als 'partner' met de gemeente samen op te trekken.

WIJ STELLEN VOOR

1. In te stemmen met de in dit voorstel opgenomen Raadsopdracht 'Doorontwikkeling Inwonerparticipatie'.
2. Het college te verzoeken om deze opdracht uit te voeren en de gemeenteraad medio kwartaal 4 van dit jaar het resultaat hiervan ter besluitvorming voor te leggen.

BEOOGD RESULTAAT

In de raadsopdracht 'Doorontwikkeling Inwonerparticipatie' geeft uw raad de richting en de kaders aan voor het opstellen van een voorstel gericht op het verder ontwikkelen van vormen van inwonerparticipatie in onze gemeente.

ONDERBOUWING

Zoals in de inleiding van dit voorstel is aangegeven willen wij met uw raad werken aan nieuwe manieren om onze inwoners nog meer te betrekken en te laten participeren bij beleidsvoorbereiding en de uitvoering daarvan. Het resultaat van participatie moet zijn dat onze inwoners nog meer betrokken kunnen worden én betrokken raken bij ontwikkelingen die hen raakt. Ontwikkelingen in hun directe leef- en werkomgeving. Betrokkenheid van inwoners verhoogt de kwaliteit van het beleid en vergroot het maatschappelijk draagvlak. Bovendien ontstaat hierdoor een betere verhouding tussen inwoners en de gemeente. Tot slot kunnen er, door inwoners nog meer te betrekken bij de start van het beleidsproces, bezwaren en procedures voorkomen worden.

Breed scala aan instrumenten

Zoals aan uw raad is gepresenteerd tijdens de raadinformatie bijeenkomst van 11 mei is er een zeer breed scala aan instrumenten denkbaar om vorm te geven aan inwonerparticipatie. Al die vormen hebben één gemeenschappelijk kader en dat is Samenwerken in een vorm van:

- Samen Denken;
- Samen Besluiten;
- Samen Doen;
- Samen Leren.

Soms is participatie op één van de vier vormen gericht, maar het kan ook gericht zijn op een combinatie van meerdere.

Het ene onderwerp kan zich beter lenen voor één bepaalde vorm of een combinatie. Het is afhankelijk van een bepaalde situatie of een gewenste ontwikkeling. Kortom het is situationeel gebonden.

Het is echter in alle gevallen van belang om vooraf hier duidelijk over te zijn. Dat voorkomt aan de voorkant onduidelijkheid en mogelijke teleurstellingen. Kortom de verwachtingen vóóraf helder communiceren.

Focus aanbrengen

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

Zoals gezegd is er een breed scala aan instrumenten denkbaar. Tijdens de raadsinformatie bijeenkomst zijn hiervan een tiental toegelicht. Daarbij is ook gevraagd welke vorm van inwonerparticipatie u waardevol acht voor een verdere uitwerking. Dit met als doel om enige focus aan te kunnen brengen bij de verdere uitwerking van uw opdracht aan ons college.

Daarbij hebben wij geconstateerd dat er breed belangstelling was voor drie vormen:

- Thematische denktanks. Waarbij gemengde groepen van inwoners en deskundigen betrokken zijn bij uiteenlopende lokale opgaves. Hierbij kan gedacht worden aan bepaalde beleidsthema's als Duurzaamheid of Omgevingsvisie. Maar ook bij projecten van uiteenlopende aard, bijvoorbeeld woningbouwplannen of herinrichtingsplannen. De betrokkenheid hierbij kan zowel adviserend zijn, maar ook besluitvormend over bijvoorbeeld budgetverdeling;
- Meer Raad in de gemeente. De gemeenteraad vergadert hierbij op locatie, in één van onze dorpen, over onderwerpen die direct gerelateerd zijn aan dit betreffende dorp;
- Inwonerpanel. Een brede groep inwoners die met regelmaat thema's voorgelegd krijgt. Het panel wordt ingezet voor advies maar ook opiniërend; Goed om op te merken dat wij zoals bekend sinds de zomer van 2020 rijk zijn met een digitaal inwonerpanel. De eerste ervaringen zijn positief én het wordt als kansrijk gezien om het inwonerpanel (nog) frequenter en breder in te zetten.

Wij stellen u dan ook voor dat wij ons in de uitwerking vooral op deze drie vormen richten. Hetgeen niet wegneemt dat er ruimte is om ook elementen van andere vormen mee te nemen. In de uitwerking zal ook aandacht zijn voor de wijze waarop wij verder kunnen met Doeteams.

Rol van de gemeenteraad

Bij de uitwerking willen wij ook aandacht schenken aan de positie van de gemeenteraad binnen trajecten gericht op inwonerparticipatie. Wij onderscheiden voor de rol van de raad vier fasen:

- Ontwerpfase (van het participatieproces)
- Inventarisatiefase of beeldvorming (belangen, ideeën, ophalen van input)
- Verwerkingsfase of oordeelsvorming (trechters van de input)
- Besluitvormingsfase

Binnen die fasen kan de gemeenteraad een verschillende rol aannemen. Die kan kader- stellend zijn voor het participatietraject. Die kan controlerend zijn, waarbij getoetst wordt of het participatietraject voldeed aan de gestelde kaders.

De rol kan ook volks vertegenwoordigend zijn waarbij de raad adviseert over te betrekken belanghebbende en/of over de vormgeving van het proces. De rol kan tenslotte ook verbindend zijn, waarbij de raad uitlegt óf en op welke wijze resultaten van participatie worden meegenomen in de besluitvorming.

Ontwikkeltraject gemeenteraad

Uw raad heeft zich gebogen over een ontwikkeltraject. Daarin is ook de functie van HET GESPREK aan de orde geweest. U heeft zich daarbij bezig gehouden met het organiseren en faciliteren van inwonerparticipatie als belangrijk onderdeel van uw besluitvormingstraject. De uitkomsten van uw proces zullen uiteraard onderdeel moeten uitmaken van de uitwerking. Om die reden zal dit onderdeel ook benoemd worden in de formulering van de raadsopdracht die u hieronder aantreft.

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

De raadsopdracht

Op basis van de hierboven genoemde onderdelen (Breed scala aan instrumenten; Focus aanbrengen; Rol van de gemeenteraad; Ontwikkeltraject gemeenteraad;) formuleren wij de raadsopdracht als volgt:

De gemeenteraad verzoekt het college op basis van het raadsvoorstel D21.005602 (vergadering 5 juli 2021) uitvoering te geven aan de opdracht van de gemeenteraad om een voorstel uit te werken gericht op het verder ontwikkelen van inwonerparticipatie.

- *De raad acht een aantal 'instrumenten' hierbij kansrijk en ziet deze graag terug komen in de uitwerking:*
 - *Thematische denktanks;*
 - *Meer raad in de gemeente;*
 - *Inwonerpanel;*
- *De raad vraagt in de uitwerking aandacht voor de positie van de gemeenteraad binnen inwonerparticipatie;*
- *De raad vraagt in de uitwerking aandacht voor de afspraken die gemaakt zijn rond het onderwerp inwonerparticipatie in het kader van haar ontwikkeltraject.*

De gemeenteraad ziet de uitwerking graag tegemoet in het 4^e kwartaal 2021.

KANTTEKENINGEN	Zoals in dit voorstel is aangegeven is er een breed scala van instrumenten denkbaar om verder vorm te geven aan inwonerparticipatie. Tijdens de raadsinformatiebijeenkomst van 11 mei zijn 10 vormen nader toegelicht en getoetst. Er zijn dus alternatieven denkbaar voor de 3 'instrumenten' waar de voorkeur voor is uitgesproken. Gelet op de breed gedragen opvatting dat het wenselijk is dat er sprake is van enige 'inperking' (focus aanbrengen) bij de verdere uitwerking, beperken wij ons in dit voorstel tot de genoemde 3 'instrumenten'.
FINANCIËN	Er zijn geen aanvullende middelen nodig voor de uitwerking.
DUURZAAMHEID	Geen directe relatie met onze duurzaamheid doelstellingen.
ALTERNATIEVE MOGELIJKHEDEN	Zie kanttekeningen.
PACT VAN WESTFRIESLAND	Niet van toepassing
COMMUNICATIE	Na besluitvorming zullen wij via onze media kanalen actief communiceren

RAADSVOORSTEL (VERVOLG)

VERVOLG Na uw besluit wordt de uitwerking van deze raadsopdracht opgepakt. Een volgende stap is dan om deze via een Informatiebijeenkomst met uw raad te behandelen. De opbrengst daarvan nemen we vervolgens mee in een definitief voorstel dat zoals aangegeven uiterlijk in het 4^e kwartaal 2021 uw raad bereikt.

- BIJLAGEN
1. Memo plan van aanpak doorontwikkeling inwonerparticipatie
 2. Presentatie Raadsinformatiebijeenkomst 11 mei

Datum college: 8 juni 2021

Burgemeester en wethouders van Koggenland.